

Oslo kommune
Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 04.04.2019

Deres ref:

Vår ref (saksnr):
201808540-29

Saksbeh:
Janne Melsom- Hansen,

Arkivkode:
200

HØRING OM FORSLAG TIL NASJONAL FAGLIG RETNINGSLINJE FOR PSYKOLOGUTDANNINGEN

Vedlagt følger høringssvar fra Oslo kommune på retningslinjer for psykologutdanningen.

Ved en inkurie har ikke vårt høringssvar blitt sendt inn innen fristen, og vi beklager dette. Vi ber allikevel om at vår høringsuttalelse tas til orienteringen

Da det ikke var mulig å legge inn kommentarer elektronisk har vi besvart spørsmålene i dette dokumentet.

Saksfremstilling:

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring utkast til nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene. Det utarbeides foreløpig nasjonale retningslinjer for 20 utdanninger, hvorav ti nylig er mottatt av Oslo kommune. Denne saken gjelder for høringen Oslo kommune har mottatt om medisnutdanningen.

I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 1 3 (2011– 2012) Utdanning for velferd – Samspill i praksis, ga Stortinget sin tilslutning til en rekke forslag for å styrke kvaliteten og relevansen i de helse- og sosialfaglige grunnutdanningene på universitets- og høyskolenivå. Det ble blant annet konkludert med behov for bedre styring og bedre mekanismer på nasjonalt nivå for å sikre at forventningene oppfylles.

Det innføres derfor et nytt styringssystem bestående av:

1. Universitets- og høyskoleloven
2. Forskrift om felles rammeplan til helse- og sosialutdanningene
3. Retningslinje for hver enkelt utdanning

Det nye styringssystemet har som mål at brukerne og helse- og velferdstjenestene som det utdannes til, får økt innflytelse på det faglige innholdet i utdanningene. Systemet innebærer at utdanningene skal styres av krav til kandidatens sluttkompetanse. Retningslinjene er førende for universiteter og høyskoler i arbeidet med å utvikle lokale planer og skal sikre et nasjonalt

---

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid Postadresse:

Rådhuset, 0037 Oslo

E-post: postmottak@byr.oslo.kommune.no
Org.nr.: 976819872

likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

Det er nedsatt programgrupper for hver utdanning som nå fremmer forslag til retningslinje og senere skal revidere den. Programgruppene består av representanter fra utdanningene, tjenestene og studentene. Hver programgruppe har vært i dialog med relevante brukergrupper og tjenester om innholdet i retningslinjene. Retningslinjene er inndelt i kompetanseområder med krav til kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Helseetaten har invitert Sykehjemsetaten, Velferdsetaten, samt bydelstilsatte psykologer til å komme med innspill på «Forslag til nasjonal faglig retningslinje for psykologutdanningen».

Helseetaten har også på bakgrunn av innhentet informasjon fra bydelstilsatte psykologer, tidligere har sendt innspill til utarbeidelsen av retningslinjene.

Vårt innspill fokuserer på kompetanse psykologene bør tilegne seg sett ut fra hva som kreves for å jobbe i kommunen. Dette omhandler overordne prinsipper, samt noen konkrete innspill til tekst.

Departementet ber om at høringsuttalelsen avgis i questback, og at høringsinstansene tar stilling til 10 spørsmål med svaralternativer. Våre svar er markert med grått. Ikke alle spørsmålene er aktuelle for kommunen og er derfor ikke besvart. Utdypende høringsuttalelse følger etter spørsmålene.

Utkast til retningslinje for psykologutdanningen (10 spørsmål):

1) I hvilken grad vurderes utkast til retningslinje å være i tråd med tjenestenes fremtidige kompetansebehov? Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- I svært liten grad
- I liten grad
- Både/og
- I stor grad
- I svært stor grad
- Legg til kommentar

2) I hvilken grad vurderes utkast til retningslinje å være i tråd med brukernes fremtidige behov for kompetanse i tjenestene? Vi ber særlig brukerorganisasjoner gi innspill på dette spørsmålet. Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- I svært liten grad
- I liten grad
- Både/og
- I stor grad
- I svært stor grad
- Legg til kommentar

3) Hvordan vurderes graden av detaljering med hensyn til utdanningsinstitusjonenes behov for autonomi (mulighet for lokal tilpasning)? Vi ber særlig utdanningsinstitusjonene gi innspill på dette spørsmålet. Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- Alt for detaljerte
- Litt for detaljerte
- Passe detaljerte
- For lite detaljerte
- Alt for detaljerte
- Legg til kommentar

4) Formålet med retningslinjen er å sikre at kandidater med samme utdanning får samme sluttkompetanse uavhengig hvilken utdanningsinstitusjon de er utdannet ved. Hvordan vurderes dette å være ivare tatt i læringsutbyttebeskrivelsene? Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- I svært liten grad
- I liten grad
- Både/og
- I stor grad
- I svært stor grad
- Legg til kommentar

5) Er det kompetanse som mangler i høringsutkastet til retningslinje? Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Legg til kommentar

6) Er det innhold som bør tas ut av høringsutkastet til retningslinje? Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Legg til kommentar

7) Praksisstudier kan beskrives i retningslinjen, men skal da beskrives på et overordnet nivå. Detaljert beskrivelse av praksisstudiene skal skje ved den enkelte utdanningsinstitusjon. Er retningslinjens beskrivelse av praksisstudier hensiktsmessig? Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Legg til kommentar

8) I hvilken grad er kravene i retningslinjen gjennomførbare innenfor rammene av en mastergradsutdanning? Vi ber særlig utdanningsinstitusjonene gi innspill på dette spørsmålet. Begrunn svaret i kommentarfeltet.

- I svært liten grad

- I liten grad
  - Både/og
  - I stor grad
  - I svært stor grad
  - Legg til kommentar
- 9) Er det noen læringsutbyttebeskrivelser som synes særlig krevende å operasjonalisere og/eller gjennomføre for universitetene/høyskolene? Begrunn svaret i kommentarfeltet og kom gjerne med konkrete forslag til forbedringer.
- Ja
  - Nei
  - Vet ikke
  - Legg til kommentar
- 10) I hvilken grad vurderes utkastet til retningslinje å ivareta kompetanse om samiske brukeres rett og behov for språklig og kulturelt tilrettelagte tjenester? Begrunn svaret i kommentarfeltet.
- I svært liten grad
  - I liten grad
  - Både/og
  - I stor grad
  - I svært stor grad
  - Legg til kommentar

Oslo kommune vil bemerke:

Oslo kommune vil vi fremheve at kommunen støtter intensjonene i endingsforslagene. Det er et viktig og nødvendig trekk for å sikre ønsket utvikling av tjenestene at det utvikles et system som sikrer et systematisk samspill mellom tjenestene og utdanningene. Oslo kommune vil presisere at utdanningenes innhold må være dynamiske og kunne tilpasses innbyggernes behov til enhver tid. Retningslinjen skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

I den nasjonale faglige retningslinjen for psykologutdanningen, bør det legges inn som selvstendig mål at psykologer skal skoles i samarbeid, kommunal organisering og tjenesteyting. Psykologene må ofte jobbe med de som har alvorligst problematikk, noe som krever samarbeid på tvers av ulike omsorgsnivåer og faginstanser. De som strever mest, er i størst grad avhengig av at hjelperne rundt samarbeider godt. Videre er psykologen i kommunen en viktig ressurs i kommunen, og er i stor grad avhengig av å samarbeide med andre, da det kan være få i egen faggruppe på samme arbeidssted.

Retningslinjene bør understreke at psykologen har et ansvar for alltid å se individet de møter i lys av sine rammer og omgivelser, og alltid søke å forstå emosjonelle vansker ut fra sammenhengen et individ lever i. Samfunnsmessige faktorer og belastninger må ikke forveksles med individuelle mekanismer. Oslo kommune vil peke på at det er viktig at kandidaten har god kjennskap til brukermedvirkning og skal fremme brukermedvirkning i tråd med lovverk både på individ og systemnivå.

Det bør være et kompetansemål eller uttalt verdi, at psykologene skal jobbe for at psykologisk kunnskap skal bidra til at samfunnet skal utvikle seg til det beste for menneskene som til enhver tid lever i det, også i kommunal sektor.

Når det gjelder læringsutbytte, bør det fremkomme at kandidatene har kunnskap om endringsarbeid med individer, grupper og systemer og om tjenesteutvikling. Å løfte psykisk helse i folkehelsearbeidet er sentralt. Sammenhengen mellom det helsefremmende perspektivet og tverrsektorielt arbeid bør vektlegges. Det må sikres en helhet og sammenheng mellom fag, emner, teori og praksis. Dette vil kreve at tjenestene det utdannes til får større innflytelse på det faglige innholdet i utdanningene, og at det blir nødvendig med et tydeligere og mer strukturert samspill mellom tjenestene og utdanningene. Det bør være et prioritert område å se psykologenes rolle inn i kommunale tjenester, og at utdanningen fokuserer på kommunen som en utfordrende og givende arbeidsplass. Det å formidle basal faglig kunnskap på pedagogisk vis til ulike aldersgrupper, faggrupper og til allmennheten er også sentral oppgave. Videre bør utdanningen sikre nødvendig kunnskap om andre profesjoner og kunne initiere samarbeid på tvers av tjenester og profesjoner. Helse- og sosialfaglige utdanninger bør ha et felles kunnskapsgrunnlag som innbefatter et familie- og generasjonsperspektiv.

For å jobbe i kommunen er det viktig at man har inngående kunnskap om korttidsintervensjoner innen psykisk helse på individ-, gruppe og systemnivå, og om endringsarbeid i systemer.

Studiemodellen er basert på at veiledet ferdighetstrening og praksiserfaring med ulike pasient- og brukergrupper er integrert med undervisning i basalfag, anvendte fag og forskningsmetode gjennom hele utdanningsforløpet. Praksis er en stor og viktig del av grunnutdanningene innenfor helse- og sosialfag, og det er viktig at studentene forberedes på praksis. Det er videre viktig at utdanningsinstitusjonene bidrar med samarbeid og felles veiledning for personell på utdanningene og veiledere i praksis. I dag varierer praksissituasjonen mye mellom de ulike utdanningene. Det må stilles tydelige kvalitetskrav til praksisinnhold og veiledning.

Oslo kommune ber om at krav til kriterier og indikatorer for kvalitet i praksisstudiene utarbeides. Det gjelder både profesjonskompetanse, akademisk kompetanse, veiledningskompetanse og kompetanse i å jobbe kunnskapsbasert. Kravet om formell veiledningskompetanse må sikres, likedan utdanningsinstitusjonens ansvar for å tilby veilederutdanning og kontaktlærers bidrag på praksisstedet. Oslo kommune mener at profesjonalisering av praksisveiledningen vil være essensielt for kvalitetsutvikling i utdanningene.

Med hilsen

Svein Lyngroth
kst. kommunaldirektør

Kari Sletnes
kst. seksjonssjef

Godkjent elektronisk

